

En smoen vā de vterste des mystche

On alre heffste brueders. wilt overden-
ke die leste dinge. en minner mee-
en suldi sundige. Alre heffste hier-
van secht plato. Die dageliese off-
stedige overdenkinge. Als dits is die alre over-
ste wijsheit. Want die dit neemt gemeynlic
onverstent alle mēsche sonder enich aen sien-
der persone. Als oec die paer secht. Dat sterue
is gemeyne. en die dit en spuert niemant
noch eerveerlich. noch weeldich. noch stacht.
noch crandz sy en merre alle tē den dorpel des
dode. Amer van secht Ante Augustin aldus.
Die tijdenbondige leue en is niet anders dan
een gemeyne loep tē den dode. Want se vme
een mēsche gebare is. en bestet te leue. se be-
gint hy oec te sterue. En syn leue en is anders
niet dan een tijdelic tēgaen vande leue tē
den dode. Want niemāt en is inder werlt.
die dat en is on over een iaer naerre dan nu.
en naerre gisteren dan eergisteren. en naerre
hude dan gisteren. Aldus leue vme se siene
wy dch. dat onse leue niet anders en is. dan
een loep off een gauch tē den dode. Als oec Seneca
secht aldus. Alle dage gaen wy tē den dode. en
alle dage wort ons affgenome een dele onse
leues. Hier om is oec apenbaer dat ons geene
dingh zekerre en is dan die dit. Ind niet onse

te ginsten des
ca. 9.

apla. 1. 9.

hertze dan die vrie des dits. **N**ene vriede over dat
dach en besiet. **I**s onse leue andere yet dan alsoe
een koninc off coninc vol hant. die stant en meste
daerme dagelike te giet en meenter wt een
three off drie off vier daer na een gese richt.
en dat die en die andere die inder comenoch
blyue die een en sluge. **O**ch leyder dus dan
wy geche dume meste gelike den hant en
en sien niet aen dat die dat comet hant end
morge. **E**n haelt onser een off twee. drie off
vier. off meer. **A**ls suster off bruder. vader
off moeder. neue off nichte. jonck en alt. end
vriend en weet wech hy dat yet verhalde mach
bis tuer off te nacht. off bis morgē. **E**n bly
ue nochtant willens inder comenoch mitte han
ten. **E**n en wille niet gedende aen die leste di
gen die ons se nae syne. en so gemelike
amercome en aenstaen sullen. **E**n daer om se
waert ons onse heue heu ihesus xps seer gnet
lich en sprek. **W**aert daer om. **w**ant sy en
weet dach noch vrie. **H**ier op secht Sate Augu
stin aldus. **O**nse scapper. wold daer om die vrie
onser dits v. in ons verstop late wese. op dat
een ygelike meste daer om te ymifer. ~~want~~
sold wese in sine werke. en so se vole mer
ale die vrie des dits onsekerre is. **I**nd wat
dan dat stant ene gemene regel is alre meste
en en wete niet ene vrie land te leue. **D**aer om
se sold wy mogelich die leste dinge aen sene

Als dat eynde ons leuens. Ind wat ons dan gesche
sal in die vte des dits die alre veruerlich is en
wese sal alden gone die die leste dingemiet
oueracht en heben. **H**ier om lieue vriende se
wilt doch volge der warmte des wyse mans
Als Salmon. Daer hy sinen soen raermt. en ons
allen. Daer hy alda secht. myn lieue soen wilt
gedenke nuer lester dinghe. en nimmer en sal
tu syndige. In welke word die wyse man
ons bewyst ave dinghe. **T**en iersten male den
natten raet. Als dat hy secht. myn lieue soen
ouerdenke dine leste dinghe. **T**en andere male
die vrucht en nuttichheit. die van desen natten
raet comt. Daer hy secht en nimmer en salten
syndige. **D**och nu grote nuttichheit comt van
se delyne dinghe. **H**ier om alre heffste vriend.
se is ons warmte seer nat te ouerdenke de
seer nutte raet des wyse mans. **A**ls valt dat syn
die leste dinghe die wy ouerdenke sulle. **D**ie is der
lester dinghe. die wy altyt in gedachtenisse sulle heben
Ten ierste die lesten dinghe des vleisches. **T**en anden
male die leste dinghe der werlt. **T**en der den male
die dinghe der siele. **T**en iersten male se sulle wy
ouerdenke die leste dinghe des vleisches. als te
wat eynde onse vleische come sal. dat wy dus let
kerlich en sacht geymedt en gehalde heben. **D**iet
is dat nu niet vmyle stinkende en drech en zene
spyse der worme. **H**ier aff secht Job. Die storch
die ryck. die schone die ionge die alde. **A**lle ruste

in mid' dreck en puluer en die worme overditen
sy. Want weer een mēsche sē schān als absalon
sē stark als sampson. sē ryck als tyres. sē
medelich als salomē off alexander. sē lanchmich
als matiasalem. die dāer leefte negenhondert en
tweintich twēghentich iār. sē maest dāch al die
ere en glorie gēerndt wēd' mēt' dā. end'
dā vleysche mat overmēd' d' worme te schēer
en gēten wēd'. **Och** wy arme gedie mēsche
dā wy dīs niet aensien noch bedinke en wille
dā wy omers dūwerd' māt. en niet sē volc
toerlaets noch tīd en wele. als een vre weer te
hant. off schier off tancet off morgē. off te wat
tīd en dā māt omers wāse. die dā steet alijt
bewet. in mid' huse. butē dā huse. op ter strātē
en aen alle cymē en wacht onser dā hy ons
myt sich mach mēne. en onse vleysche d' worme
stēcke. **Och** dā van sedyt sunne bernardus. **O**
mēsche dīne vleysche en is niet anders dā een
schymme to vleysche gemaect. en myt eene
brecher schānheit bededet. **En** en leste sal
dā wesen ene omeyne buylche. en een spuse
der worme. **Och** wy arme gedie mēsche. dā
wy om sē deyne tyt die wile wy leue. onse bu
le vergēdliche vleysche dū seer myne. end'
sine quade begēte volge. dāer wy ewelich en
omermēer onder den hēlsche grēweliche bōse
geqte. sē wreethche gēpinicht sullen wēd'. **O**

Ihene **M**enighen laet ons doch douch amer. douch
 dese geweliche sake. Want dat is ene suete medi
 cine tegen die smid. **W**y lesen inder hystorien
 der bragmanne. die alle wereliche dinge vsmact
 dat Alexander den lude dede saryne. dat sy bidden
 solden van op wat sy wolden. En sy stene he weder
 aldus. Geest ons onsterfflicheit. dat begeren wy
 banen al douch. Daer op streeff on Alexander weder
 om. Waer solde ic v onsterfflicheit gegene. sint
 den male dat ic selue sterfflic bin. Daer op stee
 ne sy en weder. Sy di dan sterfflich en bekeneet
 dat. waer om duet gy dan se vole. quade. Want
 beedht in alle tijde dat gy sterfflich weert gy en
 zedert se vole. quade. mat. **H**ier van secht Ecce
passet. Dat waer bitter is dine gedechenisse. den
 onrechtuerdige mensche. **T**en andere male se sul
 len wy onerdendie. die leste dinge deser werlt. Als
 te amer. douch waer wy getagen sulle werde. inde
 einde der werlt von. dat strenge gericht. Daer
 om secht die apostel aldy. Wy sulle al staen vord
 gericht xpi. en een yselich sal red gene van se selue
 Och heue mensche wy sien doch dat ene misdadige
 mensche alre veruerliche is von ene wereliche
 richter. red te gene van synre misdiet. Och waer
 wermate veruerliche est dan den arme sinder
 reden te gene vorden coninc alre coninc den stren
 gen richter. En niet hemelich. mer vor alder
 werlt. En alle heilige. en var alle verdamde
 mensche. **H**ier van lese wy inder vader buede. wa

xi.

As rōnol x.

*In ept. ad rohm.
mich. 7*

dat een. ut vader sach enē jonke lichte en seer
lachen en sprack. **W**ij sullen vā hemel en eerde
reden enē. vā alder tijt onses leuens en du
laches. **H**ier vā secht **Sūte bernard** alda
hij sal comē die die sake weder om richter sal die
daer quellide gericht sijn. **E**n die daer versma
den en verschemē sal die sake die quellide en
onredelike geswāre sijn. **E**n die daer sal dāne
gericht den gone die onrecht geledē hebē. **W**ort
sedt hy. **D**ie dach des gerichtes sal comē. daer die
reynē herte mitter en beter sullen wesen. dan stren
ge en stoke en berhend woude. en ene quade
conscience beter. dan sedre en bydele vol godes
Want die richter en mach niet bedrage wēde
niet enige woude. noch hy en mach niet gelu
get wēde niet enige game. **S**chake lieffte
vriende weer dat sake dat wij desen dach alre
vāer ogen hedde. wij soldē ons so ten mynste
hmedē vā. die lide sūde. **D**en derde male
sullen wij overdenke die **o** leste dinge der siele
dat is te overdenke dat die arme siele. als sy
vande lycham gestēde is. dan gebuert wort daer
sy vdiēnt heft. **I**s sy gevondē in ene quade staet
te hant wort sy gebuert totter onbetānder ste
te. dat sy mit sē mēniger leye vuerlicher
o sprake lide pīne vande vosen geeste gepmicht
sal wēde. **H**ier vā secht **Sūte bernart** alda
Dān siele wā verneder lide sal dy wege die dach

*to d' ewiger vrom
de. **I**s sy gevondē
in ene quade staet
te hant wort
sy gebuert.*

187
Wanneer gy achter gelaeten hebt alle dese rege-
wonderige dinge. die v seer lustelick ware en seer
wale behaechde. en om binnesen seer geselsom ende
behegelick was. En gy nu allene sult wandere
in dit onbekande lant om gepinicht te werde
Hier van lesen wy een exempel. waer een her-
toge van loeringe die seer sonck was. en was be-
uallē myt eenre sterfflicker synck. En in sinen
lesten lach. en ansach syn grote slate. en sinen
schone sale. en aemerdaht syn grote heerlicheit
daer sende hij aldus. O almachtige god waer seer
is dese werlt te secomen. Want ic die seer vole
schame sale en borge en heerlicheit hebbe.
Inde nu niet en weet. waer ic arm mēsche dese
nacht sal gaen. off wie mi herberge sal. **Adh**
waer verneerlick is die wtganc. **Wanneer** die
siele vande licham scheidt. **Hier van secht**
Sint Gregorius. In eenre vneerlicker maniere
wort die dat den onselige. dat is de vademden
mēsche. Als die dat sonder dat. dat eynde sonder
eynde. Want die dat leeft altyt myt on. En
dat eynde begint altyt. Die arme siele wort
ewelick gepinicht. En die vlame en wort nu-
mer wtgedien. en sy sal sonder eynde ewelick
gepinicht werde. **Arme vrinde** dit is vneerlick
te hore. waer seer verneerlick ist dan de gone
die die stunde vneerlickē en ewige pine lyde

11 g. mol. 71

stullen. **I**ch waer sijn is die mensche die nu
se pine ander dinc. op dat hy een verbarmen
ander sine arme siele gevinge. **E**n hied sich
vaer die sijn. **I**ch hene mensche waer sijn wy
dus rechte onbarmhertich aen onse arme siele
dat wy om se cleynre en coeter tijt. en om se
wenich genouchden des vuylen vleisches die
arme hene siele aenigene den bosen helsche
vyand ewelick te pynige. en berone die ar
me siele der ewiger vronde aen se te gestape
is. en om erue wesen sold. **B**iet hene mensche
waer een siele se selich als se vande licham
sijdt dat on guet werke overwage on
quade werke. **I**ste hant se waer die engelen
aen berijt. en vuerde die te der sueticheit
des ewige leuens. **E**n in die onspreekeliche
vroude. welke vroude se ontelick en se on
begripelick is. dat nye oge en bescomeden
noch nye on en houde. noch nye in mensche
herte en qua. **T**ot welker vroude ons bren
gen wille. **D**ie grondelose barmherticheit des
vaders. des sone en des heilige geestes. **A**me.

O Virgo homo qui vivit et non videbit mortem
Desse vroude sprac David in sine lxxxviij
psalm. **E**n se aldus te dinc. **W**ie is die mensche

die daer leuet en den dat niet sien en sal. recht
 off hy seggen wold. **N**yemat. **A**ls heffte vrm
 de dat weer watermate wste. **A**merdenckte. en in onse
 herte om te keere. en weder om te keere. dat die dat
 niet en mach geboget werde. en nyemat en can
 gewete. noch onder sucke. die vrie des dits. **E**n
 die tyt die ene mēsche vā gade gesat en vārgē
 ordniert is. en mach niet veruandelt en gē
 get werde. mer in alte vole mēsche wordt die
 tyt geort. **W**ant wenich mēsche come tē dē
 tyt die on van gade gegene is. **H**ier vā secht
ysidorus. **W**at is in dē mēscheliche dinge seker
 en dan die dat. **E**n wat is onsekerre dan die vrie
 des dits. **R**echt off hy segge wold. **N**iet. **H**ier
 vā secht Sāte bernardus aldus. **D**ie alre meeste
 wijsheit is seckelike te amerdenckte die vrie des dits
Want die seckelike amerdenckinge des dits is alte mit
 tot vole dinge. **T**en werste tot schouwinge der
 sinde. **H**ier vā secht Sāte Augustinus aldus. **E**en
 dinc en trect ene mēsche bet vande sūde.
 dan die seckelike amerdenckinge des dits. **T**en andē
 male tot bewaeringe der oirmædicheit. **W**ant
 als een mēsche gedent op tē dit. **E**n bekent
 dat sijn licham vā alre steenheit vā al sijnre sterc
 heit beræfft wort. daer mede werde alle manie
 re der hōnerdie in hem neder gelacht. **D**aer vā
 mogē wy merke een exempel vande pauwe.
Wanneer die sūyt sijn steenheit. sē verhefft he

in seckelike mēschon

lib. exhortac.

sich. en gloriert daer in. en breyde sine start noch
heger en wyder. En als hy dan meder smyt. en
sijn vmet. so lelich smyt wese. so laet hy sine
start smickē. Also is een mēsche. wāneer hy
bekent en aensmyt syn tijclich guet. en sine
natuerlike gāne. Als scānheit. starcheit.
lusticheit syns lyffs en geert wordt vande
lud. so verhefft he sich. en verhonert sich
En weer dat sake dat hy dan wold aensien en
vmet. dat is dat eynde syns leues. Als die gru
weliche die syns dāns. te hant sold hy ange
ene sake. en ene in val der oitmadichheit. Hier
van lesen wy dat een sedē plach te wese to come.
als een pauwel gelianē was. en in synre min
estaet was. so quā daer een vande pauwes
en bracht myt sich een dēlkē vlas en stuck dat
ane. en sprack. Aldus vergaet die glorie deser
werlt. Op dat hy bekēne sold. gelijck als dat
vuer dat vlasth geringe tot aschen brent. Also
sal die dit onmyt al synre glorie in stub end
in dūck veruandele. Ten dreden male is die
auerdinkinge des dāns alre wt tot versmadinge
deser tijcliker dingē. Als Santa Hieronim
sedt. Lydelich vsmædt hy alle dingē. die daer
auerdinct dat hy starnē sal. Hier van sedt
die pauwel inocentius aldus. Wat baten die ryck
me en glorie. en wat bāt die wallustē deser werlt
wāneer sy enē mēsche niet besthermē en moghen
vande dat. noch bestudē von die worme. noch

in de miseria
hdi. hui

behouden vordē stande. **D**er die mensche die
sā eerliche sat in sinē sate. die lecht nu vsmædt
van alre male mē grane. **T**en vierde male is
die gedechtenisse nūte tē vdringige der beca
ringē der vleischelicker begeringen. **H**ier van
sedht **Sante Gregori** aldus. **V**een dūch en is
nūter off beert te bedwingē die begeerte des vles
ches. dan te aerdūche wā dat vlesche sal wese
als een mēsche dit is. wā vūle. wā vermeerliche
wā stinkende. **H**ier van sedht **Sante bernard**
aldus. **W**at is stinkender dan eens mēsche licha
als hij dit is. **W**at is vermeerlicher dan een dat
mēsche. **W**es omvande in sinē lenē sā bequeem
en genouchte was. en na sinē dā sā heveliche
en vermeerliche is. **H**ier van lesen wy een
exempel wā een prediker sende tot sinē meyster
en hēne vrient. die seer sedhteliche en lecherliche
sidi plach te haldē. en gewentliche was op enē
sachte bedde te liggē slape. **M**eyster ic bid v dat gi
te nacht als gi op v bedde gaet liggē wilt ge
dendē des beddes dat gi heben sult mē grane
als gi dit sht. **W**an van ysaias sedht. **a**ldus
Onder v sullen gēstrojet werde die mōtte. en
die worm sullen v zake wese. **E**n alset dē quā
inder nacht. **D**ā wart die meyster gedendende
der wōrd die en die prediker gesacht had. **A**ls
vande bedde der worme. en wart dier vā ver
stricker en sā swarmēdich dat hij niet geslape

en conde. **I**nde die gedachtenisse wart ons so lan-
ger so swaer. Also dat hy geringe daer mee
ginch in een onde. en leyden ~~en~~ een goetlich
lene. **E**n eynde syn lene myt ene goet eynde
En auermyd desen reden en vongestenen
sake moge wy merke apenbaer. Dat die auer-
duchinge des dits inder vre des dits is seer
mitte tot vole dinghe. **E**n myt name ist een
grote medeyn tegen die misalle der sunde. en
wyft ene den wech te kome tot de ewige lene
Dat ons verlene maet. Die vader en die sone
en die heilige geest **Ame**

O Alre lieffste vrinde wilt doch aen siene
die lene en die vmaninge des wyse
mans. Als Salomons daer hy tot
sine sone en dochter sprack aldus. **M**yn alre
lieffste kinde wilt auerdencke v leste dinghen
Als dat gy sterue sult en die vre des dits en
wa gy onder der eerde v ande worme veruert
en geuen sult werde. **E**n overdenck dat strenge
ordel des rechtuerdige rychters. **E**n duedi
dat se en suldi nimmer sundige. **E**n wa wale
dat noch vele meer dinghe sijn die wy auerden-
ken sulle. Doch se is ons sunderlinge naet vier
dinghe stedelick te auerdencke. en die ons meet
te ontfinghe staen. **E**n eer ic dese vier dinghe

183
verhaere sal. **S**oe was ich v ierst een exempel
vertelle en ene gelijcknisse van ene Coninc
Wy lesen waer een coninc had late beropen een
grote werfscap off anetmale. Daer hy toe had
late bidden sine brueder. **E**n al syn ridderscap
en al die mechtichste sym^{me} conincen. **E**nde
als dese al vergadert waren en inder werfscap staen
en bane mate vrolich waren. **S**oe wart die co
ninc seer bedruct inder herten. en bedrueffde
sich wermate seer. **S**oe dat hy bleeff sitte
noch en at noch en dronck. Des sich die heren
en ridders seer verwonderde. en niemant en doest
onvrage. **W**aer om hy seer bedruct ware. **T**en
leste sprach syn brueder. **A**ene brueder waer
om sydi nu dus bedruct. **W**at is die sake daer
om gy dus stille sijt. **D**ie Coninc antwoorde
Ich en can v nu niet geseggen. **I**ch sal v mar
igen seggen. **D**es andere dages sand die coninc
sine basine blaser vuer syne brueder der. en
het daer vuer blase die basine. en deed sinen
brueder vangen. en dede on setten in een stardhe
gebonden. **E**n nu was dat ene seide inder coninc
ryck. soe vuer wes dore me die basine bleeff dat
me den dade solden. **E**n daer en baten gene sake
toe. **D**oe het die coninc sine brueder halle won
sich en dede on naect ontkleden. **E**n dede halen
vuer starper sweerde. **I**nde het on der sweerde

een aen ene syden vaden banē sijn heft hange
 en aen elcke syde een sette mitte scarpe eynde
 aen die syde. **E**n dat vierde mitte scarpe eynde
 opte buych. **E**n hy sat aender want myt geboude
 ne hande. **E**n als hy aldus sat. **S**ae her die come
 voor sidi come me niger leye suet sedē spael. **E**n
 dede daer danse make en singe en vrolich wese
En als sy in deser vrolichheit ware. **S**ae sprack
 die coninc tot sine brueder. **H**ene brueder
 weest vrolich. **D**ae antwoorde hy **I**c en mach niet
 vrolich wesen. want ic sie dat sweert aen se
 cranchē snar banē my hange. en ic en kan
 niet getwike. voorwert noch achter wert.
 noch ter syde. **D**us en weet ic niet een ogenblyck
 tyde dat sweert en sal my daerschieten. **D**ae
 dede die coninc die sweerde van hem doen. ende
 sijn cleder weder aen doen. **E**n sprack. **H**ene bra
 der om se daniger sake wil was ic ghyster be
 dronet. **W**ant ic acht dat die dit banē my
 achter my. **I**nde besyde my stont. en ic en wiste
 niet een ogenblyck tyde myn lene en auer
 acht waer my arme siele dan hene soldē wijke
 von. dat strenge ordel des ryckers strangen
I Alre heffte vriend dese gehekenisse is v hier
 om gesacht. om daer mede geleert te werde
 te auerdende die leste dinge. **W**ant **S**ime
 pauwel sedyt. Al die dingen die gescreue sijn

184
die sijn al gescreuen tot onser leere. **N**u suldi ver-
nemen en horen wat wy verstaen sullen by dese ba-
sime blasers die daer blase vuer die dore des go-
neden in den doden sal. **D**at sijn die prediker die
daer die sinder waerne vuer dat starpe sweert
des ordels. en dat hy niet vget en sal te an-
denke die leste dingē. ~~Want Simeon pavel~~
~~sedt~~ **B**ijden vier sweerde sullen wy verstaen
vier dingē. **A**ls den lyffliche dore. **D**ie sinder.
En den dach des strengens gerichtes. **E**n die pun-
te der helle. **B**ijden eerste sweerde dat des conincs
brueder vane simeon buich gesat was betuyket
ons desen vleschelicke dore den wy altyt vuer
ogen sullen hebben en ontfendiche om simeon onse-
kerheit wille. **E**n waer wale ons die dore seker-
ker is. so dat wy on niet ontfendē en moegen
Als **dauid** sedt in de psalmen. **W**ie is die gane
die daer leuet. en den dach niet sien en sal.
bedt off hy segge wold. **N**iemant. **S**oe is
dich die tyt. die vuer. die stede. en die manier
ons dits seer onseker. **V**ander tyt en der vuer
sedt **Simeon mattheus aldus**. **W**aet want gy en
weet dach noch vuer te leuen. **V**ander onsekerheit
der stede in wat stat een sterne sal sedt **seneca**
Die dore laegd v in alle stede. **E**n want gy dan
niet en weet in wat stede hy uwer verwacht. en
sijn dan wijs so sijn v daer te dat gy bereet sijn

synt te vwarde. **V**ander onsekerheit des staets
weereen gefonde wort in die viz des dits in
ene greden off quaden staet. **W**ij lesen in wat
staet ons die dit vindt daer sal ons die here ni
ordelen. **H**ier van secht **Ezechiel**. **E**ne ygebde
mesthe sal die here richten na sine wegen. **D**it is
die dit seer te onsiene. om dat die bose geest
den mesthe inde dode mit ontelliche becarnige
aenvedt. op dat hy die siele mit sich in die
verdomenisse mach vueren. **O**ch wat seer naet
is ons arme sundige mesthe te onsiene die be
carnige des bose geestes inder viz des dits. die
se vole sinder greden heb. **S**int den male die
boze geest quaet te den dode ons lieue here **ihu**
xpi. die nye sinder en greden. noch nye en wort
droch in sine mond gevonde. **E**n dit inde dode
Sint **marcijs** die daer drie dode verweert hadde
en meynde die siele te cruge. **O**ch wat sullen
wij arme sinder dan begyne. die alre onse lieue
here vertornt heb. **W**aer van **Simon bernar**
Dus secht aldy. **D**e mesthe wie sal v dan te maet
wesen. **W**anneer die bose geeste v sich apenbare
om v siele mit sich te vueren in die ewige verdome
nisse. **W**aer sullen dan wesen v ryedome v stat. v
sackenheit. v startheit. v walluste. v vrolicheit
v eerlicheit. **D**an suldi heb v v ryedom en
stat. die ewige onselicheit. en daer v sackenheit
en vrolicheit die ewige dmysternisse. en wer
v eerlicheit en startheit verstoringe in die diepte

155
der hellen. **V**nde van v wallust en genoech-
die enige bitterheit. **S**ijden ander sweerde
sullen wy verstaen gedechtenisse der sinned. **O**ch
alre liefste menschen waer ghaet naet weer ons
die sinned te ontsien en te schouwen. **W**ant
die sinned heeft gemaect vande prince der enge-
len ene prince der boeser geeste. **B**one al dinc
sae haet got die sinned. **W**ant hij liet sine enige
sone cene. op dat hij die sinned daer mede wt
mocht den. **A**ls ysaias secht. **O**m die sinnedinge
volg heb ic on geslagen. **E**n var waer se wort
die sinned van gade sae sere versmaedt. en so on-
reine dat sy von gade stiet. **W**aer van wy lese
inder vader buech. dat die heylige engel quam te
ene heylige elusenar in die waeste. en sprack
aldus. **C**omt en laet ons gaen en laet ons gra-
ne den pelgryme. die daer mede schende weghe
dit licht. en daer sy te same quamen daer die pel-
grym lach. **E**n die elusenar on mede solda aentaeste
daer stanch die pelgrym. **W**ant hij had drie dage
daer gelegen. **D**aer stopten die elusenar sine na-
se. **E**n als die pelgrym begrane was. **S**ae qua
daer gereden een jonckhede op ene peerde mit
schone gerode. **E**n als hy on begonde te neke
daer stopte die engel syn nase. **D**aer vernichde die
elusenar wan om hy syn nase stopte. **D**aer ant-
worde die engel. **O**m des gans wil die hier

Calo 21.

comt in den stoppe ic mij nase. **E**n segt v mede
dat dese jongelinc meer en vuytze stinct voo-
ren aensicht gaeds en alre heilige dan die vuy-
lich des pelgryms daer gy v nase voor stoppen.
Nu siet wie v smaect en lesterlick is die sijn-
de vande aensicht gaeds. **W**eert sake dat al bosc
greesse. en al bosc mesche. **E**n al serpente ende
al die wrede beeste die den mesche stadt mocht
were vergadert. en stond aen die ene syde. **E**n
een ditsunde aen die ander syde. **S**oe weert vole
mitter dat een die ditsunde seuwede. dan al die
bosc greesse en ander diere. **B**yde der d'wau-
swerde sullen wy v staen. den anre des leste gericht
des strenge ryckers dat soe strenge sal wese dat
niemāt spare en sal. **W**aer van **S**int **J**ohānes
sedt inder heymelicker apenbaringe. **I**ch heb
gesiene sichte ene als een sone des mesche. ende
in sine mond ginch een sweert scarp aen beide
syde. **W**ant dat ordel der verdmynge. **A**ls die
here segge sal. **W**aer gy vmaledide in dat ewi-
ge vuer. **D**at sal d' sinder soe gruwelich ende
soe vreiselic wese te hore. dat sy al die pinen
die ye gelverde liever woldē hē d' hē. **E**nde
dat gericht en can niemāt ontflie. **A**ls **h**iemas
sedt. **N**iemāt en is daer ontflien can in d' dage
des toerns des here. **W**ant wes wegē een vlie-
sode. **W**eer vande o'ste tē den weste. **O**ff vande
sijde tē den narde. **O**ff weder om. **O**ff to wat

186
crude me gedencke **sal** kan. tie al om niet want
god is die richter die alre wegen dat is in alle stede
argementdich is. **H**ier om alre lieffste vriende
se sal die zacht wese groet en alre groetste. Groet
sal hy wesen en bitter. Want die heer sal seggen
staet op gij doden en comt ten oordeel. **D**ie sal die
zacht meere en bitterre ~~salte~~ wesen. **W**anneer onse
here ihesu xpi den smeder sal tone die wond syer
gebenedide. syde hande en vuer. en voort alle
syn wond. **E**n sal segge. Dese wond heb ick
om uwe wille gelede. **W**at hebdi om myne wille
gelede. **I**ck heb hongere geweeft. gij en hebt
my niet gespeest. **I**ck heb dorstich geweeft gij
en hebt my niet drincke gegene. **I**ck bin naect
geweeft. gij en hebt my niet gedeedt. **I**ck bin
ellendich geweeft. gij en hebt my niet gehar
bercht. **I**ck bin gevanghe geweeft gij en hebt my
niet vliest. **I**ck bin gestorue gij en hebt my niet
begraue. **I**nde wanneer die onselige sundige
mensche die besculdiget werde vanden strenghe
richter onse here ihesu xpi. **D**ie salte sy
segge. **O** gij berge en gij stene valt op ons.
en bedekt ons. op dat wy niet en dorne siene
den vuerliche strenghe richter. **D**ie sal die
zacht se vargesacht is. alre groetste en alre
verneerlicste wese. **W**anneer die waerheit die
god selue is. sal segge toe den armen sonder

gericht

Vaer gy vnaledide in dat ewige vuer dat daer
bereyt is den bosen gheske en ore geselle. en ore
engele. **O**ch alre liefste vriende. Die sweert is ons
alre sere te ontfien. **W**ant se wie dan vdaemt werde
die en werden minnermer verlast. **B**y de vuer
sweert dat wy alre sere ontfien sullen. **S**ulle wy
verstaen die eweliche en vuerliche pine der helle
der alre vole is. **O**ch se wille ic nu sinde linge
seggen van twee. **D**ie eerste is dat onghelyche
lic vuer. dat minner wt en geet. Daer die sinde
ewelich sonder eynde in berne sullen. **O**ch vuer
care liene vriende. meret doch niet dan aen dit
tegentwondige vuer. **W**eert niet ene meste
een grote pine dat hy syn hant sake in dit vuer
en so lanchter wax vorder een vreland. **O**ch leder
wax warmate vuerlich iset dan dat die meste
myt alre hme en mitter siele sal gepinicht werde
ewelich in dat heliche vuer dat se onghelych is
onse vuer. gelych als een gemacht vuer onse
berueden vuer is onghelych. **D**ie ander pine der
helle is mystraft. **W**ant die gone die in der helle
liggen syn sonder enighe hape en minnermer
en dorne hape enighe verlichtinge te kengen
Daer sy mede bane alle pine gepinicht werden
Want wost sy dat sy aen se vole jare alse
dropen waters in d' mere syne. en sich sautke
ne by d' omer als meers lichte vlesinge mach
te vuerne sy sold sich daer van vuerouwe.

187
Der och leyder dat en mach niet sine. Der pi
en mach minner meer gecyndet werdt. En daer
om is daer die ewige draeffnisse. En sa grāt
is daer die drueffnisse. dat die dit were daer
ene vlichtinge mochte sy den daer vercrigene
Waar van **Sint Johan** secht. Indie dage sille
die sindeer sūckē den dāt. en en sullen niet vīdē
En sille begere te sterue. en die dāt sal van
hem vlien. En daer om. omē dē. waer matē
verneerlicheit en bitterheit der pine. Sa vluete
sy are alder. en segge mādē woude **Themias**
des pphete. Daer hy dus secht. O moeder wec my
waer te hebdi my ter werlt gebracht. secht
off hy segge woude. Vermale dyt mādē wesen.
dat gy my te sa grāuelicke groē pine ter
werlt hebt gedragen. en gebracht. Wier te
zen lieue vriend. Dit sijn die vier dinge die sal
mō sine kinderē leerde en zmaende en. en ons
allen. die altyt in gedechnisse te hebē. Alse
mit nannē den dāt. Die sinde. Den dāt des stre
gen gedyntes. En die grāuelicke helpe pine
Dit sijn och die vier sweerde die die kommt in
sijnre gedechnisse had. daer om hy niet vroliche
gewesen en cōde. Lieue vriend dese gedech
nisse solde wy oit altyt van ope hebē op dat wy
niet en sūdichē. Hier om lieue vriend laet
ons biddē den almēchtige got. dat hy ons wille

Apostolys. 9.

behoudt van sondē. op dat wy inde dage des stre-
gen oordels die wtermatē vermeerliche stemē des
strengen richters niet en dorne hore daer hy
seggen sal. **V**aer gy vermaledide in dat ewige
mer. mer dat wy mogē hore die alre suetste
wondē daer hy seggen sal. **K**omt gy gebene-
diden mijns vaders. **E**n besit dat ryck dat u be-
stet is van aenbeginne der werlt. **D**at ons vlenē
wil ihesu xpi die sone des almeytighen vaders
Amen.

[illegible]